

69 Eurowijzigingen na 1 januari 2002

Een aantal vennootschapsrechtelijke wijzigingen wordt genoemd die verband houden met de invoering van de euro met ingang van 1 januari 2002.

In de literatuur bestaat overeenstemming over het feit dat het verbod in de tweede zin van artikel 2:178b BW, dat inhoudt dat indien bij wijziging van het nominale bedrag van aandelen er een recht op geld of schuldvorderingen ontstaat, het gezamenlijk bedrag daarvan een tiende van het gewijzigde nominale bedrag van de aandelen niet te boven mag gaan. Dit geldt niet in geval er sprake is van een enig aandeelhouder of in geval dit gebeurt met instemming van alle aandeelhouders (Dortmond, Ondernemingsrecht 2001, nr 14, blz. 427 en de aldaar door hem genoemde schrijvers). Onder genoemde omstandigheden is het mogelijk dat terugbetaling op aandelen en redenominatie samengaan en in één akte, zowel het nominale bedrag van de aandelen wordt verlaagd met inachtneming van de kapitaalverminderingprocedure als bedoeld in artikel 2:208 en 209 BW, als het aandelenkapitaal van gulden in euro wordt omgezet (twee statutenwijzigingen in één akte) (zie de hierboven aangehaalde literatuur en ook mijn artikel in JBN 2000, nrs 80 en 93).

Na 1 januari 2002 is het evenwel niet meer mogelijk om op het nog in gulden luidende nominale bedrag van de aandelen eerst de kapitaalverminderingprocedure toe te passen en vervolgens tot omzetting in euro over te gaan. Deze onmogelijkheid wordt veroorzaakt doordat na 1 januari 2002 de gulden geen rekeneenheid meer is. Zo staat in de Memorie van Toelichting bij artikel 2:67c/178c BW: 'De vennootschap die na 1 januari 2002 wijzigingen in zijn (haar (WB)) kapitaal of de nominale waarde van zijn aandelen aanbrengt, kan de gulden dan ook niet langer actief gebruiken voor de aanduiding van de nominale waarde en moet het kapitaal wijzigen in euro'.

Dit heeft tot gevolg dat indien na 1 januari 2002 redenominatie gepaard moet gaan met een vermindering van het geplaatst kapitaal, het nominale bedrag van de aandelen eerst in euro moet worden omgezet en dat daarop vervolgens de kapitaalverminderingprocedure moet worden toegepast met terugbetaling in euro in plaats van gulden.

Voorts lijkt het mij nuttig op deze plaats nog eens te wijzen op lid 2 van artikel 2:67c/178c BW, waarin wordt

bepaald, dat, indien na 1 januari 2002 een wijziging wordt aangebracht in één of meer bepalingen waarin bedragen in gulden worden uitgedrukt, alle bedragen in de statuten moeten worden omgezet in euro. Volgens de Memorie van Toelichting bij genoemde wetsartikelen gaat het dan niet alleen om bepalingen betreffende het kapitaal of het nominale bedrag van de aandelen, maar ook om regelingen inzake statutaire bevoegdheidsbeperkingen of toestemmingsvereisten. Hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan een lijst van bestuursbesluiten die de goedkeuring behoeven van een ander vennootschapsorgaan, zoals de algemene vergadering van aandeelhouders of de raad van commissarissen. De vennootschap kan hiervoor artikel 2:67a/178a of artikel 2:67b/178b BW gebruiken. Hoewel eerstgenoemde wetsbepalingen alleen spreken over het aanbrengen van een wijziging in een bepaling waarin bedragen in gulden worden uitgedrukt, lijkt het mij in overeenstemming met de strekking van deze bepaling, dat de hierin opgenomen verplichting om alle bedragen in de statuten om te zetten in euro, ook geldt indien een wijziging wordt aangebracht in een statutaire bepaling waarin een bedrag voorkomt dat wordt uitgedrukt in een munteenheid van één van de aan de EMU deelnemende lidstaten en dat ook dit laatstbedoelde bedrag omgezet moet worden in euro. De verplichting tot omzetting van alle bedragen in euro geldt mijns inziens niet indien een wijziging wordt aangebracht in een in de statuten vermeld bedrag dat niet luidt in een munteenheid van één van de aan de EMU deelnemende lidstaten, zoals Amerikaanse dollars. In de praktijk zal het toch wel zo zijn dat, indien een dergelijk bedrag in de statuten moet worden aangepast, door de notaris aan de vennootschap wordt voorgesteld om bij dezelfde statutenwijziging de in gulden luidende bedragen, met name het maatschappelijk kapitaal en het nominale bedrag van de aandelen, om te zetten in euro om aldus te komen tot een afgerond bedrag in euro, zonder twee cijfers achter de komma (vgl. artikel 2:67c/178c lid 1 BW).

Tenslotte is nog van belang de wijziging per 1 januari 2002 van de bedragen in de artikelen 2:396 en 397 BW ingevolge de Veegwet euro:

- artikel 2:396 lid 1a: f 7,5 miljoen wordt [€] 3,5 miljoen;
 - artikel 2:396 lid 1b: f 15 miljoen wordt [€] 7 miljoen;
 - artikel 2:397 lid 1a: f 30 miljoen wordt [€] 14 miljoen;
 - artikel 2:397 lid 1b: f 60 miljoen wordt [€] 28 miljoen.
- Het betreft de grensbedragen op grond waarvan kleine en middelgrote ondernemingen zijn onderworpen aan een verlicht publicatieregime. Deze bedragen zijn naar boven afgerond met inachtneming van de in artikel 12 van de Vierde Richtlijn neergelegde mogelijkheid om de

grensbedragen bij omrekening naar nationale valuta met 10% te verhogen.

Dit is in het voordeel van de betrokken ondernemingen aangezien op deze wijze wordt voorkomen dat bedrijven als gevolg van de euro-omzetting worden onderworpen aan een zwaarder publicatieregime.

§ Aanpassing van wetten in verband met de vervanging (van de gulden door de euro (Veegwet euro), Wetsvoorstel 28075, nr 4

*schijnbare
tekst* W. Bosse

70 Gebruiksvergoeding voor exclusief gebruik van gemeenschappelijk goed

Het verdient aanbeveling om in geval van een gemeenschappelijk goed dat niet voor gebruik door alle deelgenoten beschikbaar is, een regeling te treffen omtrent een vergoeding voor het gebruik van het gemeenschappelijk goed.

Casus

Harinarain en Kartaram richten op 14 februari 1987 een vennootschap onder firma op met als doel het exploiteren van een zaalverhuurbedrijf. Zij kopen in dit verband (het recht van erfpacht op) een pand, waarvan zij gezamenlijk rechthebbende worden. Enkele maanden later in augustus 1987 wordt de vof ontbonden, waarna het bedrijf van de vof is voortgezet door Kartaram, die daartoe het hierboven genoemde pand exploiteert. Harinarain eist van Kartaram een vergoeding - ten titel van huur dan wel gebruiksvergoeding - voor het gebruik van het hen gezamenlijk toekomende pand, waarbij hij de huurwaarde van het pand tot uitgangspunt neemt. Hij voert in dit verband onder andere aan dat Kartaram met behulp van het pand een goede omzet heeft gemaakt, onder andere doordat hij een gedeelte van het pand heeft verhuurd. De Rechtbank wijst de vordering af, welk vonnis door het Hof wordt bekrachtigd. Het Hof komt voor zover hier van belang, tot dit oordeel nadat het had overwogen dat de stelling van Harinarain aldus moet worden begrepen dat:

' (...) het redelijk is dat, sedert het tijdstip waarop het bedrijf van de tussen partijen bestaan hebbende vennootschap onder firma is voortgezet door Kartaram alléén, hij, Harinarain, van Kartaram een maandelijks

vergoeding ontvangt voor het pand dat beide partijen in eigendom toebehoort omdat Kartaram inkomsten verwerft uit de exploitatie van dit pand'. (ro. 3)

Vervolgens overweegt het Hof:

'Indien er veronderstellenderwijs van wordt uitgegaan dat redelijkheid en billijkheid meebrengen dat Harinarain op de door hem gestelde gronden terecht aanspraak maakt op de verlangde vergoeding, geldt zulks alleen voor zover Kartaram daadwerkelijk inkomsten verwerft uit de exploitatie van het pand'. (ro. 4)

Tegen deze overwegingen richt Harinarain een cassatiemiddel. Ten aanzien van de eerste hierboven geciteerde overweging, voert hij als bezwaar aan dat het Hof hetgeen hij aan zijn vordering ten grondslag heeft gelegd, te beperkt heeft opgevat. De laatste tien woorden van het citaat, zijn namelijk niet van Harinarain afkomstig, maar zijn er door het Hof aan zijn toegevoegd. Het gegeven dat hij heeft aangevoerd dat Kartaram inkomsten heeft verworven uit de exploitatie van het pand, impliceert niet dat hij zijn vordering daarvan afhankelijk heeft gesteld, aldus Harinarain. Vermoedelijk, zo stelt hij, ligt hieraan een onjuiste rechtsopvatting van het Hof met betrekking tot de betekenis van artikel 3:169 en 3:172 BW ten grondslag. Tegen de hierboven als tweede geciteerde overweging voert Harinarain dan ook een middel aan